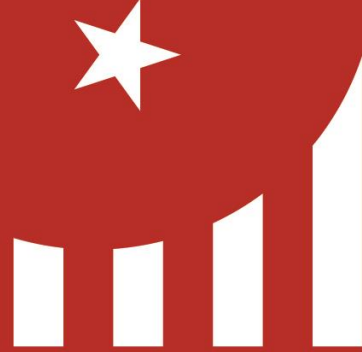

3. GIDA ve TARIM POLİTİKALARI KONFERANSI

Panel 3: Güvenilir, Sağlam, Dirençli Tarım-Gıda Piyasa Sistemi Nasıl Kurgulanır?

TÜRKİYE ÜRÜN İHTİSAS BORSASI

Dr. Necla İ. KÜÇÜKÇOLAK, TÜRİB Piyasalar GMY

6 Kasım 2019, 11.15-12.30

Gündem

- Tarım Piyasaları ve Lisanslı Depoculuk
- TÜRİB ELÜS Piyasası
- TÜRİB Projeleri

Tarım Piyasaları ve Gıda Güvenliđi

■ 2007-2008 Dünya Gıda Krizi

- Nedenleri: Gelişmekte olan ülkelerde hızlı büyüme buna karşın tarımsal ürünler arz miktarının artış oranının yavaş olması; Stok miktarının azalması; Gelişmiş ülkelerde aşırı korumacı politikalar ve yüksek sübvansiyonlar; iklim değişikliği, artan petrol fiyatlarının maliyeti artırması vb.
- Sonuçları: Dünya çapında gıda fiyatlarındaki yüksek artışlar sonucu küresel kriz; Siyasi ve ekonomik istikrarsızlıklar, sosyal huzursuzluklar

■ Gıda Arz Güvenliđi

- Kriz sonrasında Avrupa Birliği başta olmak üzere birçok ülke gıda güvenliğini sağlamak ve gıda fiyatlarındaki oynaklığı azaltmak üzere harekete geçmiştir.

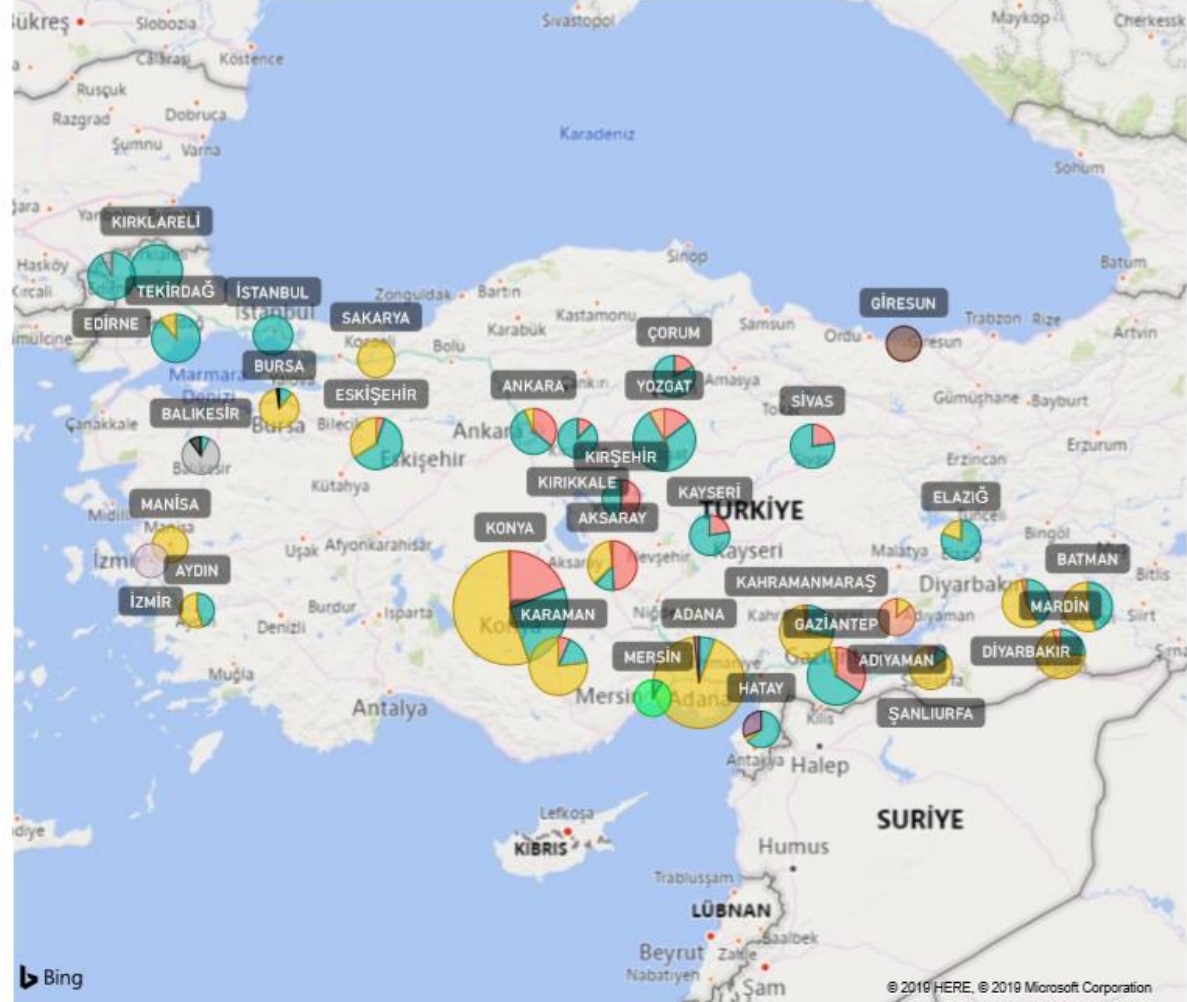
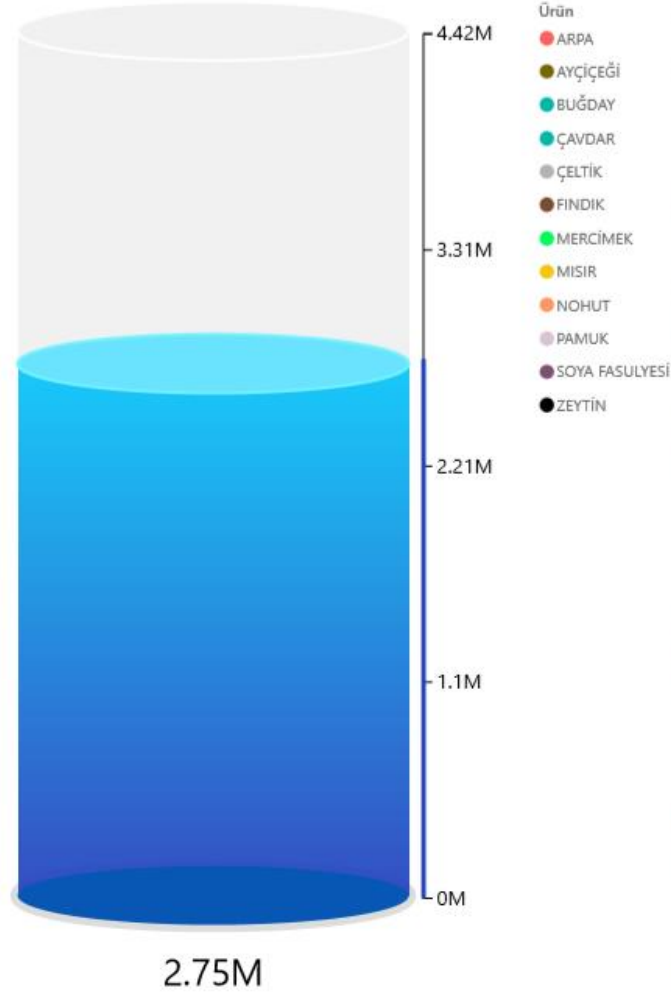
■ Türkiye

- Ülkemizde de gıda fiyatları uzunca bir süredir ekonomi gündeminin ilk sıralarında
- Gıda Komitesi tarafından bazı yapısal tedbirler alınması kararlaştırılmıştır:
 - Lisanslı depoculuk sisteminin geliştirilmesi ve yaygınlaştırılması,
 - Gıda piyasalarındaki aracılardan gözetimi ve denetlenmesi,
 - Tarımsal finansmana erişimin kolaylaştırılması.

Türkiye’de Tarım Piyasaları ve Lisanslı Depoculuk

- Tarım ürünlerinde fiyat dalgalanmalarını optimize ederek istikrar sağlamak, üreticilerin refahını ve gıda arz güvenliğini arttırmak amacıyla lisanslı depoculuk sisteminin uygulanması hedeflenmiştir.
- Başta hububat ve baklagiller gibi saklanabilir tarım ürünlerinde uygulama başlatılmıştır.
 - Lisanslı depoculukta ilk fiili uygulama: 2011/07 Ankara/Polatlı’da 40 bin ton kapasiteli depo.
 - Ekim 2019 itibariyle faal lisanslı depo kapasitesi 4.42 Milyon tondur.
 - 2018 yılı tahıl üretimi 36 milyon ton - 14,5 milyon tonluk kuruluş izni alan depo kapasitesi devreye alındığında; tahıl üretiminin yaklaşık 1/3’ü depolarda güvenilir, standartlara uygun depolanabilecektir.
- Tarım ürünlerinin analizi, standardizasyonu ve depolanması çiftçileri yüksek kalitede ürün üretmeye teşvik ederek gıda güvenliğini arttırmaktadır.
- İşlenmiş gıda sektörü ihtiyaç duyduğu kalite ve miktardaki girdiyi depo inşa etme ve işletme maliyetine katlanmadan ürün senetleri üzerinden temin edebilmektedir.

Lisanslı Depo Kapasite Kullanımı- 31.10.2019

TURIB Hakkında

■ Kuruluş

→ T.C. Ticaret Bakanlığı ve Sermaye Piyasası Kurulunun teklifi üzerine 06 Nisan 2017 tarihli ve 30030 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan 2017/9986 sayılı Bakanlar Kurulu Kararına istinaden **8 Haziran 2018** tarihinde kurulmuştur.

■ Amacı ve Faaliyet Konusu

→ 5300 sayılı Kanun ve ilgili mevzuat çerçevesinde lisanslı depo işletmecilerince. oluşturulan elektronik ürün senetleri ile elektronik ürün senetlerine dayalı vadeli işlem sözleşmelerinin ticaretinin yürütülmesini sağlamak üzere borsacılık faaliyetinde bulunmaktadır.

■ Faaliyete Geçiş

→ Spot ELÜS Piyasası ile **26 Temmuz 2019** tarihinde faaliyete geçmiştir.

TÜRİB Ortaklık Yapısı

TÜRİB A.Ş. Ortaklık Yapısı		
Ortak Ticaret Unvanı	Pay Oranı (%)	Pay Tutarı (TL)
Tüm Ticaret Borsaları (53 adet)	36.00	9,000,000
Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği	15.00	3,750,000
Toprak Mahsülleri Ofisi	15.00	3,750,000
Borsa İstanbul A.Ş.	15.00	3,750,000
Merkezi Kayıt Kuruluşu A.Ş.	5.00	1,250,000
İstanbul Takas ve Saklama Bankası A.Ş.	5.00	1,250,000
T.C. Ziraat Bankası A.Ş.	3.00	750,000
Türkiye Vakıflar Bankası A.O.	3.00	750,000
Türkiye Halk Bankası A.Ş.	3.00	750,000
Toplam	100.00	25,000,000

* Pay tutarları ödenmiş sermaye tutarlarını göstermekte olup, toplam sermaye 100.000.000 TL'dir

Elektronik Ürün Senedi (ELÜS) İhracı ve TÜRİB'e Kotasyonu

- Ürünün yetkili sınıflandırıcı tarafından analizi gerçekleştirilir.
 - Yetkili Sınıflandırıcı: Kanun kapsamında lisans almış olan ve tarım ürünlerini analiz eden, ürünün nitelik ve özelliklerini belirleyen, standartlara uygun olarak sınıflandıran ve bu durumu belgelendiren laboratuvarları işleten gerçek ve tüzel kişidir.
- Ürün lisanslı depo işletmesi tarafından teslim alınır.
- Lisanslı depo işletmesi, ürünü temsil eden ELÜS'leri, Elektronik Kayıt Kuruluşu (EKK) nezdindeki Merkezi Kayıt Sisteminde yatırımcının hesabında oluşturulur.
- EKK nezdinde oluşturulan ELÜS'ler ertesi gün TÜRİB ELÜS İşlem Platformunda işleme konu edilebilir.

ELÜS'e Konu Olabilecek Ürünler

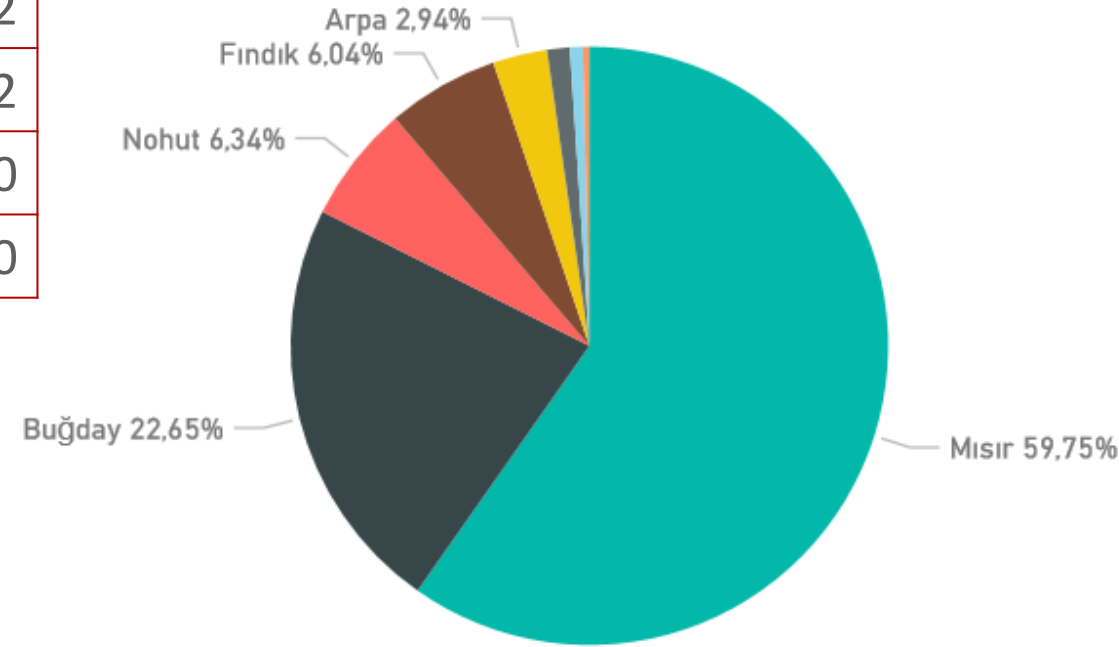
Ürün	Türü
Antep Fıstığı	Antep Fıstığı
Fındık	Fındık
Hububat, Baklagil ve Yağlı Tohumlar	Arpa, Ayçiçeği, Buğday, Bakla, Çavdar, Çeltik, Fasulye, Keten Tohumu, Kolza, Mısır, Mercimek, Nohut, Triticale, Pirinç, Soya Fasulyesi, Yulaf
Kuru Kayısı	Kuru Kayısı
Kuru Üzüm	Kuru Üzüm
Pamuk	Pamuk
Zeytin	Siyah ve Rengi Dönük Zeytin
	Yeşil Zeytin
Zeytinyağı	Zeytinyağı

 Ekim 2019 İtibariyle ELÜS İhraç Edilebilen Ürünler

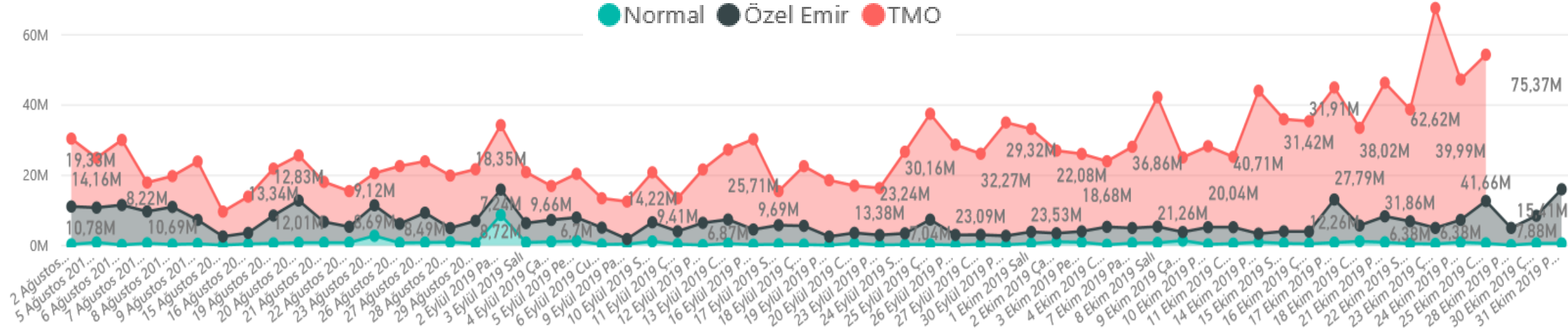
TÜRİB ELÜS Piyasası (26/07-31/10/2019 Dönemi)

Piyasa İstatistikleri	
Gerçekleşen İşlem Sayısı	53.166
Gerçekleşen İşlem Miktarı-Kg	1.307.345.522
Gerçekleşen İşlem Hacmi- TL	1.751.605.532
İşlem Yapan Yatırımcı Sayısı	20.410
ELÜS'ü Olan Yatırımcı Sayısı	5.080

- Diğer ürünlerin yanı sıra hasat sezonu içerisinde olmamız nedeniyle nohut, mısır ve fındıkta işlemler gerçekleşmektedir.
- TÜRİB'de faaliyete geçmesinden bu yana işlem gerçekleşen ELÜS ürün grupları
→ Arpa, Ayçiçeği, Buğday, Çavdar, Çeltik, Fındık, Mısır, Nohut, Soya fasulyesi

TÜRİB ELÜS Piyasası (26/07-31/10/2019 Dönemi)

- Normal Seansta Gerçekleşen İşlemler : 50 Milyon TL (%2.86)
- Anlaşmalı İşlem Bildirimleri
 - Özel Emirler : 380 Milyon TL (%21.89)
 - TMO Emirleri : 1.320 Milyon TL (%75.25)

TÜRİB ELÜS Piyasasının Amacı

- **Organize ve merkezileştirilmiş emtia piyasalarının faydaları**
 - etkin fiyat oluşumu,
 - şeffaflıkta iyileşme,
 - işlem maliyetlerinde düşüş,
 - finansal sektörde ve tarımsal alanda uzmanlık birikimi.
- **Derin ve likit bir spot piyasa**
 - türev piyasaların başarısı için önemli gereksinimlerden biri,
 - türev piyasaların ilerlemesine ve gelişmesine de katkıda bulunmakta,
 - ilgili sektörler için önemli bir risk yönetim aracı kazanılmış olmaktadır.
- **Ürüne dayalı sözleşmelerde yenilikçi yapıların sunulması**
 - Standartlaştırılmış ürün ile tarım sanayi hammadde gereksiniminin karşılanmasında maliyet, zaman ve temin edilememeye riskinin yönetimi,
- **ELÜS'lerin tanıtım ve yaygınlaştırılmasına katkı** sağlayarak finansal bir araç olarak teminata konu edilmesi ve likidasyonun artırılması

TÜRİB'in ELÜS Piyasasına Katkıları

Takas riskinin düşürülmesi:

Emir iletimi anında alıcı tarafta bakiye, satıcı tarafta ise ürün kontrolü yapılarak işlemlerinin takas aşamasında ELÜS veya TL bakiye yetersizliği nedeniyle iptalinin önüne geçilmiştir.

Etkin koordinasyon:

Paydaşlar arasında sektöre yönelik hususların merkezi borsa çatısı altında etkin koordinasyonu

Şeffaflık:

Piyasa verilerinin merkezi olarak yayınlanması

TURIB Projeleri

- Yeni Ürün Dizaynı
- Yeni Piyasalar
- Yeni Üyelik Yapısı
- Merkezi Risk Yönetimi

Yeni ELÜS Yapısı

- **Mevcut:** Aynı ürün grubunda çok sayıda alt tür ve sınıfta işlem görmesi nedeniyle ürün bazında likit ve derin piyasa ile etkin fiyat oluşumunu sınırlanmaktadır.
- **Planlanan:** Paydaşlarla ortaklaşa belirlenecek sınıflandırma ile aynı ürün sınıfında az sayıda ELÜS işlemleri

Amaç: etkin referans fiyat oluşumu

Yeni Piyasa Yapısı

- **Mevcut:** Spot ELÜS Piyasası
- **Planlanan:**
 - Spot ELÜS Piyasası
 - Teverruk işlemlerine imkan veren ELÜS Piyasası
 - ELÜS Türev Piyasası

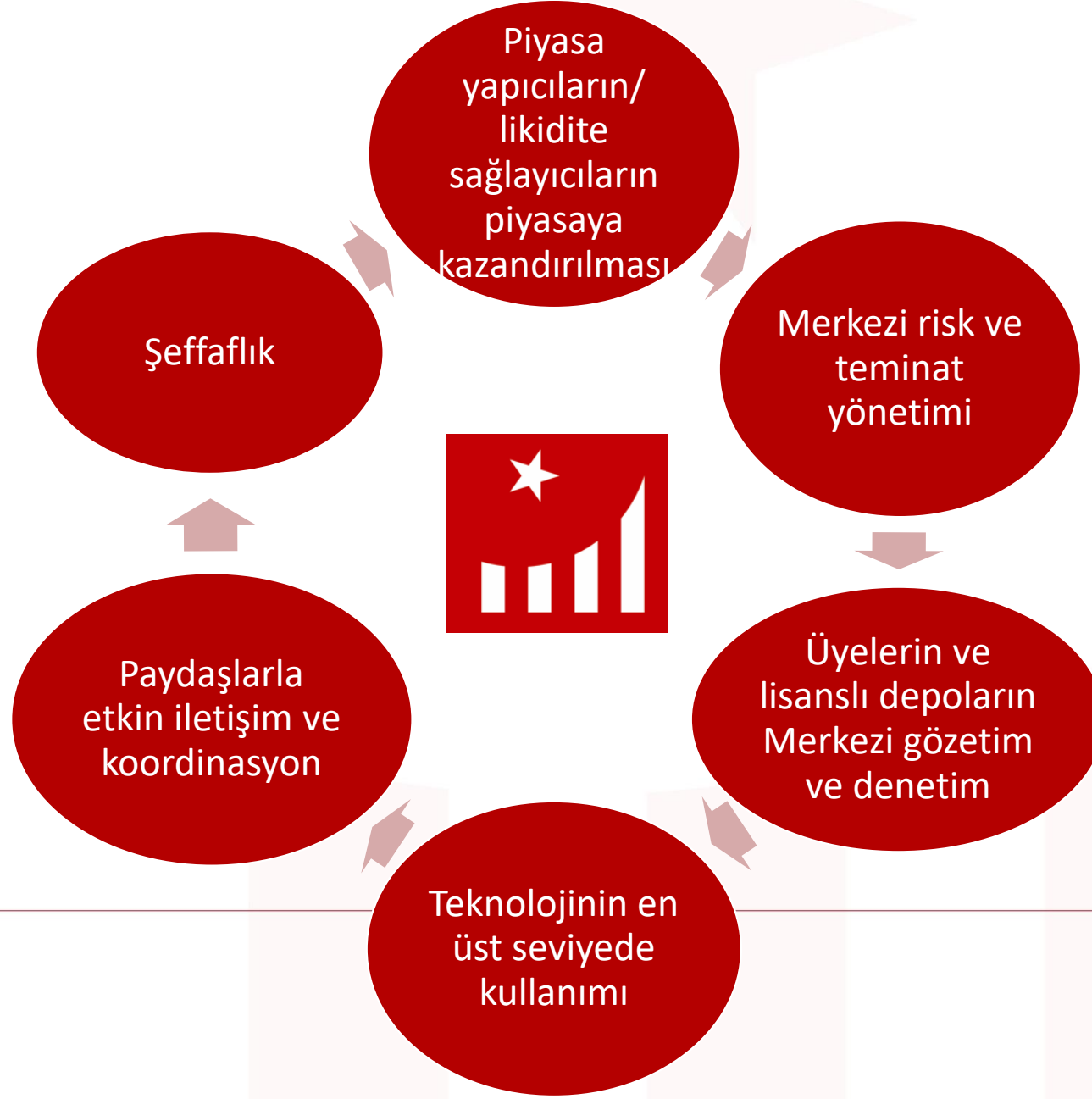
Amaç: Piyasa katılımcılarının farklı ihtiyaçlarına cevap verecek, İslami kurallara uygun şekilde kısa vadeli likidite ihtiyacını cevaplayacak, etkin risk yönetimi yapılmasına imkan veren piyasaların kurulması ve bu piyasaların teknik ve mevzuat altyapılarının oluşturulması

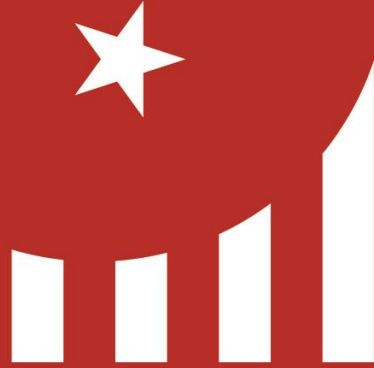
Yeni Üyelik Yapısı

- **Mevcut:** Yatırımcıların doğrudan emir ilettiği Spot ELÜS Piyasası
- **Planlanan:**
 - Ürün Piyasası Aracı Kuruluşları (ÜPAK) üzerinden işlemlerin gerçekleştirilmesi
 - Türev Piyasasında ÜPAK'lar ve TÜRİB'e üyeliği kabul edilen finansal kuruluşlar (banka ve aracı kurumlar) üzerinden işlemlerin gerçekleştirilmesi

Amaç: Sektörde uzmanlaşmış kurumlar aracılığıyla işlemlerin gerçekleştirilmesi, müşteri riskinin yönetilmesi ve ürünlerin tanıtılması; spekülatif amaçlı işlem yaparak likidite sağlayacak finansal kuruluşların da piyasaya kazandırılması

Güvenilir, Sağlam, Dirençli Piyasa...

TÜRKiYE ÜRÜN İHTİSAS BORSASI A.Ş.
info@turib.com.tr